

Nedenfor følger en forkortet versjon av rapport om Kommisjonens forslag til en styrking av det økonomiske samarbeidet i EU basert på en foreløpig gjennomgang, skrevet av finansråd Kari Anita Syverud ved EU-delegasjonen.

Rapporten har følgende sammendrag:

- ***Kommisjonen la onsdag 29. september fram lovforslagene til en styrking av Stabilitets- og vekstpakten og det økonomiske samarbeidet i EU. Forslagene består av seks lovtekster, hvorav enkelte er gjenstand for medbestemmelse fra Europaparlamentet. De deler seg hovedsakelig inn i fire innsatsområder;***
  1. *en styrking av Stabilitets- og vekstpakten,*
  2. *en utvidelse av økonomiovervåkingen og sanksjonsregimet til også å gjelde forebygging og korrigerende av makroøkonomiske ubalanser,*
  3. *krav til utforming av nasjonale budsjettssystemer som er i tråd med medlemsstatenes forpliktelser i henhold til Traktaten og*
  4. *en styrking av sanksjonsregimet.*
- ***Stabilitets- og vekstpaktens forebyggende del foreslås styrket ved at det innføres et nytt prinsipp om "forsiktig budsjettpolitikk" (begrensninger på utgiftsveksten). Samtidig vil man i større grad la gjeldsutvikling, og ikke bare underskudd, utløse underskuddsprosedyre.***
- ***Kommisjonen foreslår å utvikle resultattavler for makroøkonomiske ubalanser og utvikling i konkurransekraft. Det vil bli utarbeidet anbefalinger til landene basert på konkurranseindikatorer, og manglende etterlevelse av anbefalinger fra EU vil kunne møtes med sanksjoner (en årlig bot på 0,1 pst. av BNP). Hvilke indikatorer som skal benyttes, eller hvordan grenseverdiene skal settes, er imidlertid ikke offentliggjort i forbindelse med forslaget.***
- ***Sanksjonsregimet vil gjøres trinnvist og mer automatisk ved at man vil kreve kvalifisert flertall i Ecofin for å avvise Kommisjonens forslag. Bøter overfor euroland kan være på opp til 0,2 pst. av BNP. Økonomiske sanksjoner skal etter planen gjelde alle land, også land som ikke har innført euro. Imidlertid inneholder ikke Traktaten lovhjemmel til å bøtelegge euroland, men Kommisjonen mener at man kan tilbakeholde midler fra unionsbudsjettet. Dette vil kreve endringer i en rekke eksisterende lovtekster. Kommisjonen håper å legge frem endringsforslag i løpet av kort tid for å få på plass sanksjonsmekanismer også for medlemsland utenfor euroen.***
- ***Selv om man allerede har diskutert en rekke av disse tiltakene i van Rompuy's arbeidsgruppe, forventes det at diskusjonene framover blir vanskelige etter hvert som landene blir nødt til å gå inn i detaljene i lovforslagene og ser hvilke utslag de nye reglene vil kunne ha for dem selv. Ekstra utfordrende vil det være at man vil måtte komme til enighet med Europaparlamentet om et nytt rammeverk.***

Alle relevante dokumenter kan leses [her](#).

Kommisjonen la onsdag 29. september fram lovforslagene til en styrking av Stabilitets- og vekstpakten og det økonomiske samarbeidet i EU. Alle relevante dokumenter kan leses [her](#). Forslagene ble presentert i fellesskap av kommissær for økonomiske og monetære saker, Olli Rehn, og kommisjonspresident José Manuel Barroso. Forslagene er basert på meldinger av 12. mai og 30. juni og er blitt diskutert i arbeidsgruppen bestående av finansministrene og ledet av rådspresident Herman van Rompuy. I august kom man til enighet om ”det europeiske semester”, som innebærer en framskynding av overvåkingsprosessen i EU ved at landene må levere stabilitets- og konvergensprogram på våren før budsjettforslagene behandles i nasjonale parlament. Styrkingen av det økonomiske samarbeidet er også en del av den overordnede Europa 2020-strategien gjennom en samlet rapportering om budsjettpolitikk og strukturreformer.

Kommisjonens forslag består av seks lovtekster; enkelte som faller kun innenfor Rådets kompetanse og andre som vil være gjenstand for medbestemmelsesprosedyre mellom Rådet og Europaparlamentet.

Traktatsgrunnlaget

Stabilitets- og vekstpakten består av en forebyggende del, Traktatens Artikkel 121, og en korrigerende del, Traktatens Artikkel 126 (underskuddsprosedyren). I Lisboa-traktaten ble disse bestemmelsene komplementert av Artikkel 136, som åpner for et mer omfattende økonomisk samarbeid mellom eurolandene enn i EU som helhet. Sanksjonsbestemmelsene (se punkt 4 under) er basert på artikkel 136 og deler av 121 og 126 som kun gjelder eurolandene. Dette innebærer at de økonomiske sanksjonene, og bøtene, som er foreslått i de seks lovtekstene kun er gyldige overfor land som har innført euro.

Rehn sa på pressekonferansen at Kommisjonen ønsker å legge fram forslag som omfatter alle EU-land snarlig. Imidlertid har man ikke hjemmel i traktaten for å bøtelegge medlemsland som ikke har innført euro. Økonomiske sanksjoner må derfor gå veien gjennom unionsbudsjettet, for eksempel gjennom tilbakeholdelse av fondsmidler og lignende. Dette vil kreve endringer i en rekke gjeldende forordninger og direktiver og tar derfor tid å utforme.

Lovforslagene deler seg inn i fire hovedkategorier;

1. Styrking av Stabilitets- og vekstpakten

De nye overvåkingsmekanismene vil være basert på et nytt konsept om forsiktig budsjettpolitikk (prudent fiscal policy-making, PFFPM) som skal bidra til oppfyllelse av landenes mellomlangsigte budsjettmål (MTO). For land som ikke har nådd sine mellomlangsigte mål, skal utgiftsveksten ikke ligge over trendvekst med mindre de hører sammen med økte inntekter. Rådet vil vurdere hvorvidt landene tilfredsstillende PFFPM. Noe av bakgrunnen for det nye prinsippet er at mange medlemsland i tiden fram mot krisen i stor grad var avhengig av det Kommisjonen vurderer som midlertidige eller tilfeldige inntektsøkninger, noe som skapte alvorlige budsjettproblemer da inntektene falt bort. Det nye prinsippet skal sikre at midlertidige inntektsøkninger i framtiden går til gjeldsreduksjon i stedet for utgiftsøkninger. Vedtak mot PFFPM vil fattes basert på Traktatens Artikkel 121. Brudd med prinsippet vil i siste instans kunne innebære bøter på opp til 0,2 pst. av BNP.

Gjeldsutvikling vil nå bli vektlagt i like stor grad som underskudd. Selv om både underskudd og gjeldsgrad formelt kan utløse underskuddsprosedyre, har gjeldsutvikling i praksis spilt en marginal rolle i den korrigerende delen av Stabilitets- og vekstpakten. Medlemsland som har en gjeldsgrad over 60 pst. vil i følge Kommisjonens forslag måtte ta steg for å redusere gjelden i et tilfredsstillende tempo. Nærmere bestemt vil gjeldsreduksjonen anses som

tilfredsstillende dersom den reduseres med en tjuendedel per år over tre påfølgende år. Manglende oppfylning vil utløse underskuddsprosedyre og sanksjoner på linje med brudd på underskuddsgrensen, men vil i mindre grad være automatisk. Kommisjonen vil gjøre en vurdering basert på relevante faktorer, slik som hvorvidt nominell vekst gjør det vanskelig å redusere gjelden eller det eksisterer særskilte risikofaktorer som gjeldsstruktur, gjeldsbyrde i privat sektor og implisitte forpliktelser knyttet til en aldrende befolkning.

2. Forebygging og korrigerende av makroøkonomiske ubalanser

Pakken omfatter også et forslag til forordning for å forebygge og korrigerende makroøkonomiske ubalanser, herunder stor og vedvarende divergens i konkurransekraft mellom eurolandene. Rent praktisk vil dette gjøres gjennom at Kommisjonen utvikler en resultattavle med ulike økonomiske og finansielle indikatorer. Når en advarsel er utløst, vil Kommisjonen gjøre en vurdering av det aktuelle medlemslandet og legge fram anbefalinger for hvordan ubalansene skal korrigeres. Kommisjonen kan også utstede en advarsel direkte til medlemslandet. I særlig alvorlige tilfeller vil Kommisjonen kunne plassere landet i en prosedyre for overdreven ubalanse, noe som vil utløse strengere overvåking av korreksjonstiltak fra medlemslandet. En annen vanskelig avveiningssak er at Kommisjonen nå bekrefter at sanksjoner også skal være knyttet til medlemsstatenes utvikling i konkurransekraft. Dette skal baseres på ulike konkurranseindikatorer som landene ikke har direkte kontroll over; kredittvekst og utvikling i arbeidsenhetskostnader. Utløsning av sanksjoner vil her være basert på skjønn. Bøtene knyttet til ubalansene vil være lavere enn for brudd på budsjettreglene, opp til 0,1 pst. av BNP.

3. Etablering av kvalitativt gode nasjonale budsjetttrammeverk

Til slutt foreslår Kommisjonen også en forordning som stiller krav om at medlemslandenes nasjonale budsjetttrammeverk er i tråd med de overordnede reglene i Stabilitets- og vekstpakten og Økonomisk- og monetær union (ØMU) forøvrig.

Et budsjetttrammeverk kan forstås som alle elementer som danner grunnlaget for nasjonal budsjettstyring. Forslagene gjelder blant annet sikring av konsistent regnskapsføring og økonomisk statistikk, praksis ved utarbeidelse av prognoser, en konsistens mellom nasjonale budsjettregler og forpliktelser under Traktaten, en overgang til flerårig budsjettplanlegging og krav om at det fiskale rammeverket dekker alle deler av offentlige finanser. Medlemslandene må etablere numeriske budsjettregler som skal bidra til holde underskudds- og gjeldsgrensene i Stabilitets- og vekstpakten, og at disse gjelder alle nivåer i offentlig forvaltning. Det skal sikres transparens i budsjettprosessen gjennom detaljert informasjon om fond og transaksjoner utenfor budsjettet, samt skatteutgifter og implisitte budsjettforpliktelser. Forordningen er basert på Traktatens Artikkel 126.

4. Automatisering og gradering av sanksjoner ved brudd på reglene

To forordninger detaljerer sanksjonsregimet mot medlemsland som ikke retter seg etter reglene. Man har allerede muligheter til å bøtelegge euroland som bryter budsjettreglene i Stabilitets- og vekstpakten. Denne muligheten er imidlertid aldri blitt benyttet.

Kommisjonens forslag innebærer en trinnsvis opptrapping av sanksjoner, hvor man vil møte sanksjoner på et mye tidligere tidspunkt i en prosedyre. I første omgang vil et euroland som ikke møter forpliktelsene sine under Stabilitets- og vekstpaktens forebyggende del måtte sette inn penger på en rentebærende sperret konto som under den korrigerende delen vil kunne bli omgjort til ikke rentebærende, og så til en bot om landet ikke retter opp forholdet.

Sanksjonene vil i større grad skal gjøres automatiske gjennom en reversering av stemmemekanismen ved at man krever et kvalifisert flertall for å avvise Kommissjonens forslag i stedet for å godkjenne det. Et innskudd på sperret konto vil tre i kraft ti dager etter at Rådet vedtar anbefalinger med mindre Rådet bestemmer noe annet ved kvalifisert flertall. Innskuddet vil tilbakebetales med/uten renter i tilfelle Rådet finner at avviket er korrigeret. Bøter for brudd på Stabilitets- og vekstpakten kan være på opp til 0,2 pst. av BNP, mens bøter knyttet til manglende etterlevelse av anbefalinger om korreksjon av ubalanser kan være på opp til 0,1 pst. av BNP årlig. For brudd på Stabilitets- og vekstpakten er boten også koblet til minimumsbeløpet som medlemslandet mottar i årlige forpliktelser fra et utvalg av utgiftskategorier over EU-budsjettet.

Som sagt ønsker Kommissjonen at alle medlemsland, også land utenfor euroområdet, skal omfattes av sanksjonene. Imidlertid har man ikke hjemmel i traktaten for å bøtelegge medlemsland som ikke har innført euro. Økonomiske sanksjoner må derfor gå veien gjennom unionsbudsjettet, for eksempel gjennom tilbakeholdelse av fondsmidler og lignende. Dette vil kreve endringer i en rekke gjeldende forordninger og direktiver og tar derfor tid å utforme.

Det er dessuten vanskelig å se hvordan EU skal kunne bøtelegge et land for ufordelaktig utvikling i konkurransekraftsindikatorer som de ikke har direkte kontroll over, slik som kredittvekst og lønnsutvikling. I tillegg til alle målingsproblemene kommer en eksisterende debatt mellom nordlige og sørlige land i unionen, om hvorvidt det er land med underskudd på driftsbalansen eller de med overskudd som har størsteparten av ansvaret for gjenoppretting av divergensen.

VIDERE PROSESS

Kommissjonen ønsker å få vedtatt forslagene før sommeren 2011, slik at de vil kunne implementeres allerede fra det første europeiske semesteret. De vil imidlertid være avhengig av en rask behandling både i Europaparlamentet og i Rådet.

For Rådets del skal et kompromiss foreligge på toppmøtet i oktober, og forslagene vil bli drøftet på uformelt Ecofin 30. september – 1. oktober.

Kari Anita Syverud
EU-delegasjonen